

Н.С. Скрабец
**ПРАЛЕЖНІ Ў СКІВІЧНА-ТВАРНАЙ ВОБЛАСЦІ ЯК УСКЛАДНЕННЕ
ІНВАЗІЎНАЙ ШТУЧНАЙ ВЕНТЫЛЯЦЫІ ЛЁГКІХ**

Навуковы кіраўнік асіст. С.А. Клімук
Кафедра агульнай хірургіі
Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт, г. Мінск
5-я ГКБ, г. Мінск

N.S. Skrabetz
**PRESSURE ULCERS IN MAXILLOFACIAL REGION
AS A COMPLICATION OF INVASIVE MECHANICAL VENTILATION**

Tutor: assistant S.A. Klimuk
Department of General Surgery
Belarusian State Medical University, Minsk
5th CCH, Minsk

Рэзюмэ. Дадзеная праца асвятляе пытанні мнагазначнасці ўскладненняў, якія ўзнікаюць у сківічна-тварнай вобласці ў выніку карыстання інвазіўнай штучнай вентыляцыяй лёгкіх (далей – ШВЛ) і разглядае 5 пацыентаў, якія знаходзіліся на ШВЛ у прон-пазіцыі і пакутавалі на пролежні твару. Раскрыта значнасць прыняцця прывентыўных мер для папярэджання з’яўлення пролежняў у дадзенай вобласці і падкрэслена роля COVID-19 у з’яўленні дадзенага ўскладнення.

Ключавыя словы: пралежні, сківічна-тварная вобласць, агульная хірургія.

Abstract. The research is focused on the importance of the complications arising in the maxillofacial region as a result of invasive mechanical ventilation, and describes 5 cases of patients who acquired pressure ulcers while prone-positioning on invasive mechanical ventilation. The importance of preventive measures is highlighted and the role of COVID-19 in this complication is emphasized.

Keywords: pressure ulcers, maxillofacial surgery, general surgery.

Актуальнасць. Востры рэспіраторны дыстрэс-сіндром у пацыентаў з каранавіруснай інфекцыяй COVID-19 часцей за ўсё вымагае штучнай вентыляцыі лёгкіх і знаходжання ў прон-пазіцыі. Пацыенты, якія доўгі час знаходзяцца ў пронпазіцыі на ШВЛ, схільныя да ўзнікнення розных, часам жыццэпагражальных, ускладненняў. Нажаль, такое значнае ўскладненне, як пролежні ў сківічна-тварнай вобласці, у шматлікіх выпадках ігнаруецца медыцынскім персаналам і не прадухіляецца, аднак патрабуе асобнай увагі. Да з’яўлення COVID-19 пацыенты часцей за ўсё атрымлівалі пролежні на задняй паверхні цела, але праз неабходнасць знаходжання ў пазіцыі на жываце пролежні пачалі з’яўляцца і на пярэдняй паверхні цела. Праз пралежні пацыенты могуць пакутаваць на такія ўскладненні, як крывацёк (найбольш небяспечнае наступства), інфекцыя, рубцовыя дэфармацыі, касметычныя дэфекты. Вельмі важная асаблівасць пролежняў праз прон-пазіцыю – яны з’яўляюцца таксама і на твары. Твар сам па сабе мае складаную архітэктоніку, шмат касцяных выступаў, таму гэтая вобласць вельмі чуллiвая да ціску. Таму пролежні ў дадзенай вобласці могуць ўяўляць цікавасць для лекараў-стаматолагаў, у прыватнасці сківічнатварных хірургаў. Аднак адсутнасць такога спецыяліста падчас начных і содневых дзяжурстваў выходнага дня ў большасці стацыянараў Беларусі вымагае ведаў пра лекаванне і прадухіленне гэтага

ўскладнення ад агульных хірургаў, што рэдка працуюць на сківічна-тварнай вобласці і не вельмі абазнаныя ў спецыфіцы гэтага рэгіёну [1-6].

Мэта: выявіць частату фармавання пролежняў у сківічна-тварнай вобласці ў пацыентаў з COVID-19 і апісаць клінічныя выпадкі, а таксама прапанаваць метады мінімізацыі ўзнікнення дадзенага ўскладнення.

Задачы:

1. Ахарактарызаваць пралежні як траўму ад ціску падчас штучнай вентыляцыі лёгкіх.
2. Дэталізаваць выпадкі пролежняў у сківічна-тварнай вобласці на прыкладзе пацыентаў.
3. Прывесці даныя, атрымленыя ў ходзе даследвання.
4. Абзначыць правілы і паказаць сродкі папярэджання ўзнікнення пролежня.

Матэрыял і метады. Даследаванне выконвалася на базе 5-й гарадской клінічнай бальніцы горада Мінска. На працягу 3-х календарных месяцаў 2022 года было праведзена праспектыўнае назіранне за 5 пацыентамі аддзялення анестэзіялогіі і рэанімацыі №3. Штодня з моманту паступлення пацыентаў у аддзяленне анестэзіялогіі і рэанімацыі да выпіскі праводзіліся агляды сківічна-тварнай вобласці пацыентаў на прыкметы з'яўлення пролежняў. Для кожнага пацыента была разлічана колькасць дзён, праведзеных на ШВЛ ў прон-пазіцыі, а таксама падлічаны перыяд часу, за які сфармаваліся пролежні. Акрамя таго, улічваліся індэкс масы цела, паказчыкі біяхімічнага аналізу крыві на момант паступлення пацыента ва ўстанову аховы здароўя і рэгістрацыі пролежняў. Была апісана лакалізацыя, вызначана ступень кожнага пролежня.

Вынікі і іх абмеркаванне. У сярэднім на працягу содняў у аддзяленні анестэзіялогіі і рэанімацыі №3 знаходзілася па 24 пацыенты (малюнак 1).

Мал. 1 – Пацыенты аддзялення анестэзіялогіі і рэанімацыі №3 за 3 календарных месяцы 2022 года

За 3 месяцы ў аддзяленні атрымалі лекаванне 75 пацыентаў, сярод іх пролежні ў сківічна-тварнай вобласці назіраліся не менш, чым у 20 чалавек. Назіранне праводзілася за 5 пацыентамі сярод вышэйзгаданых. Падрабязная інфармацыя пра пацыентаў прыведзена ў табліцы 2. Сярэдні ўзрост пацыентаў – 69,8 гадоў. Пацыенты ў сярэднім знаходзіліся на ШВЛ 15,8 содняў. Часцей за ўсё пролежні твару ўзнікалі на

паверхні наступных структур: лоб 12,5%, шчокі 12,5%, вусны 50%, нос – 25% выпадкаў. Сярэдні час развіцця пролежняў з моманту пачатку ШВЛ – 2,6 содняў (табліца 1, дыяграма 1).

Табл. 1. – Даныя пацыентаў, выбраных для даследвання

Пацыент, №	Пол	Узрост, год	Індэкс масы цела	Колькасць дзён на ШВЛ	На які дзень ШВЛ выяўлены пролежні	Сыход
1	м	54	48,8	11	3	Ex let.
2	ж	65	31,0	11	3	Ex let.
3	м	74	23,0	9	2	Ex let.
4	ж	75	29,5	18	2	Ex let.
5	ж	81	31,6	30	3	Ex let.
У сярэднім	–	69,8	32,78	15,8	2,6	–

Дыягр. 1 – Лакалізацыя ўзнікнення пролежняў, частата %

Высновы:

1. Пролежні ў сківічна-тварнай вобласці як траўма ад ціску падчас ШВЛ маюць свае асаблівасці ў клінічнай карціне, а таксама адметныя ўскладненні.
2. Выпадкі пролежняў у сківічна-тварнай вобласці, зарэгістраваныя ў пацыентаў, служаць доказам неабходнасці ўжывання спецыяльнай абароны твару. Існыя “традыцыйныя” метады, што ўжываюцца ў штодзённай практыцы, – недастатковыя.
3. Паводле вынікаў даследвання, тыповай лакалізацыяй пролежняў у сківічна-тварнай вобласці з’яўляюцца вусны (ціск ад эндатрахеальнай трубки), нос, лоб і шчокі.
4. Для папярэджання ўзнікнення наступстваў пролежняў у сківічна-тварнай вобласці неабходна кансультацыя стаматолагаў ці сківічна-тварных хірургаў.

Литература

1. Алексеев, С. А. Хирургические болезни: учеб. пособие. Ч.1 / С. А. Алексеев, В. А. Гинюк. – Минск: Высшая школа, 2017. – 287 с.
2. Perrillat, A. Facial pressure ulcers in COVID-19 patients undergoing prone positioning: How to prevent an underestimated epidemic? [Электронны рэсурс] / A. Perrillat, J.-M. Foletti – Электрон. тэкс. дадзэн.. – Marseille: Journal of stomatology, oral and maxillofacial surgery, 2020. – Рэжым доступу: <https://doi.org/10.1016/j.jormas.2020.06.008>. (дата доступу: 15.01.22).
3. Zingarelli, E. M. Facial Pressure Ulcers in a COVID-19 50-year-old Female Intubated Patient. [Электронны рэсурс] / E. M. Zingarelli. – Электрон. тэкс. дадзэн.. – Indian journal of plastic surgery: official publication of the Association of Plastic Surgeons of India, 2020. – Рэжым доступу: <https://doi.org/10.1055/s-0040-1710403>. (дата доступу: 24.02.22).
4. Varga, E. Facial Pressure Ulcers: Unsightly Complication of Prone Positioning. [Электронны рэсурс] / E. Varga. – Электрон. тэкс. дадзэн.. – Anesthesiology, 2022. – Рэжым доступу: <https://doi.org/10.1097/ALN.0000000000004188>. (дата доступу: 18.02.22).
5. Jiang, S. T. Face of COVID-19: Facial Pressure Wounds Related to Prone Positioning in Patients Undergoing Ventilation in the Intensive Care Unit. [Электронны рэсурс] / S. T. Jiang, C. H. Fang, J. T. Chen. – Электрон. тэкс. дадзэн.. – Otolaryngol Head Neck Surg., 2021. – Рэжым доступу: <https://doi.org/10.1177/0194599820951470>. (дата доступу: 04.01.22).
6. Nani, F. S. Ulcer pressure prevention and opportunity for innovation during the COVID-19 crisis. [Электронны рэсурс] / F. S. Nani, K. C. Ste'fani, F. F. Busnardo. – Электрон. тэкс. дадзэн.. – Sao Paulo, 2020. – Рэжым доступу: <https://www.scielo.br/j/clin/a/nTt36xqSD5nQ9pQq4RQrQQt/?lang=en>. (дата доступу: 26.02.22).